

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття кваліфікаційного рівня бакалавра
зі спеціальності 6.030503 міжнародна економіка

**Стан та перспективи залучення прямих іноземних інвестицій в регіони
України (на прикладі Одеського регіону)**

Виконавець:

Студент ФМЕ, гр. 43

Киторога Віктор Вікторович

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

ст. викладач кафедри МЕВ

Гусенко Ольга Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ОДЕСА – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Домінуючим чинником економічного розвитку держави є інвестиції. В умовах дії інтеграційних процесів інвестиційна активність в Україні може підтримуватися і стимулюватися за участю іноземного капіталу. На розмір та ефективність цієї підтримки істотно впливає інвестиційний клімат країни та її регіонів. Для того, щоб отримати від такого позиціонування необхідний ефект, українські регіони повинні вести рівноправний діалог між владою та бізнесом, гарантувати захищеність і прибутковість, стабільність і надійність потенційним інвесторам. Однак в Україні, незважаючи на певне пожвавлення інвестиційного процесу, позитивні тенденції в інвестиційній сфері ще не набули сталого характеру. Тому важливим завданням на цьому етапі розвитку вітчизняної економіки є побудова привабливого інвестиційного середовища зі сприятливим кліматом та високою діловою активністю. З огляду на це, виникає необхідність формування системи факторів, що характеризують реальний стан інвестиційного середовища країни і дають змогу зосередити увагу на найбільш проблемних зонах.

Мета дослідження. Метою є аналіз механізмів залучення прямих іноземних інвестицій до Одеського регіону та визначення заходів щодо їх активізації.

Завдання дослідження:

- на основі теоретичного аналізу наукової літератури визначити сутність та поняття прямих іноземних інвестицій;
- визначити методи, способи та принципи залучення прямих іноземних інвестицій;
- проаналізувати обсяги, напрями та динаміку надходження іноземних інвестицій в Одеський регіон;
- зробити аналіз сучасного стану інвестиційного потенціалу Одеського регіону;
- оцінити проблеми залучення іноземних інвестицій в Одеський регіон;
- обґрунтувати шляхи активізації співробітництва в інвестиційній сфері на рівні Одеського регіону в рамках асоціації України та ЄС;
- запропонувати напрями підвищення привабливості інвестиційного потенціалу в умовах реалізації Програми залучення зовнішніх ресурсів та розвитку міжнародної діяльності Одеського регіону в 2018-2020 роках.

Об'єктом дослідження є визначення параметрів сприятливого інвестиційного середовища Одеського регіону як передумови розширення масштабів залучення іноземних інвестицій в регіональну економіку.

Предметом дослідження є науково-методологічне обґрунтування впливу прямих іноземних інвестицій на динамізацію економічного розвитку Одеського регіону.

Методи дослідження. До основних загальнонаукових методів дослідження, які використані автором, відносяться: діалектичний метод пізнання; логічний та формально-логічний методи; метод аналізу, порівняння, узагальнення, систематизації та синтезу (при дослідженні суті інвестиційного клімату, інтеграційних процесів); методи групування, статистичні, математичні, графічного аналізу (при оцінці показників надходжень іноземних інвестицій, сучасного стану інвестиційного клімату); системний і комплексний підходи, економіко-статистичні, методи прогнозування (для визначення щодо поліпшення механізмів залучення іноземних інвестицій).

Інформаційна база дослідження Для написання роботи було використано такі джерела інформації як навчальні посібники, підручники, монографії, публікації у періодичних виданнях, матеріали науково-практичних конференцій,

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретико-методичні основи залучення прямих іноземних інвестицій в регіони»* розглянуто теоретичні основи поняття та роль в динамізації економічного розвитку регіонів України а також методи та способи залучення прямих іноземних інвестицій до регіонів України

У другому розділі *«Аналіз сучасного стану залучення прямих іноземних інвестицій в Одеський регіон»* зроблений комплексний аналіз обсягів, напрямів та динаміки надходження іноземних інвестицій та оцінка проблем залученні іноземних інвестицій в Одеський регіон

У третьому розділі *«Шляхи активізації залучення прямих іноземних інвестицій в Одеський регіон» на ринках сільськогосподарської продукції»* запропоновано шляхи активізації співробітництва в інвестиційній сфері на рівні Одеського регіону в рамках асоціації України та ЕС

ВИСНОВКИ

Таким чином після проведення дослідження щодо заходів активізації інвестиційної діяльності можна зробити наступні висновки

1. На основі теоретичного аналізу наукової літератури визначено сутність та поняття прямих іноземних інвестицій. Відповідно до нормативно-правового законодавства України, під іноземними інвестиціями розуміються цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту. На основі наукових літературних джерел здійснено узагальнення підходів до визначення поняття «прямі іноземні інвестиції». Отже, прямі (реальні) інвестиції – це спрямування коштів в

основні фонди, такі як: промисловість, торгівлю, сферу послуг, безпосередньо в підприємства.

2. Визначено методи та способи залучення прямих іноземних інвестицій. У більшості розвинених країн перевага віддається податковим пільгам. У державах, які тільки стають на шлях розвитку, частіше вибираються інші методи – зниження податкових зборів, повернення частини сплаченого податку, надання податкової «відпустки» та ін. Держави, які переживають перехідний процес в економіці, застосовують такі методи, як зниження податкової ставки, зменшення мит на сировину та обладнання. Дані методи залучення іноземних інвестицій підходять не тільки для держави в цілому, але і для регіонів.
3. Проаналізовано принципи формування інвестиційного потенціалу в регіонах України: орієнтація на інноваційний розвиток економіки; формування законодавчої бази інвестиційної діяльності; створення умов для розвитку й використання науково-технічного та інноваційного потенціалу; забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансової сфери тощо; здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технічної взаємодії, обміну технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок; підтримка перебудови кредитної, податкової та митної політики у сфері інвестиційної діяльності; сприяння розвитку інвестиційної інфраструктури; інформаційне забезпечення суб'єктів інвестиційної діяльності; підготовка кадрів у сфері інвестиційної діяльності тощо.
4. Було проаналізовано обсяги, напрями та динаміка надходження іноземних інвестицій в Одеський регіон. Одеський регіон стабільно входить до п'ятірки лідерів серед областей України із залучення іноземних інвестицій. Якщо перерахувати обсяг іноземних інвестицій на одного мешканця області, то отримаємо цифру 0,6 тис. дол. США, яка вище показників більшості регіонів по Україні. До Одеського регіону надійшло 3,62% ПІІ. У структурі галузей національного господарства іноземні інвестиції себе найкраще почувають у промисловості – 540,6 млн.дол. США, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 319,2 млн.дол. США, організації, що здійснюють операції з нерухомим майном – 184,1 млн.дол. США, тоді як величезний економічний потенціал галузей сільського господарства залишається для іноземних інвесторів неконкурентоспроможним порівняно з іншими, більш дохідними галузями.
5. Зроблено аналіз сучасного стану інвестиційного потенціалу Одеського регіону. Одеська область є унікальною за різноманітністю і запасами корисних копалин. Сприятливі природно-кліматичні умови області дозволяють вести інтенсивне сільське господарство, сприяють вирощуванню усіх зернових культур та отримувати високоякісне продовольче зерно. У регіоні вирощуються всі види агрокультур та щороку збирається до 3 мільйонів тонн зернових. За різноманітністю і значимістю природних ресурсів Одеська область є однією з найбагатших в Україні. Область має потужний промисловий потенціал. Одеська область – високорозвинений індустріальний регіон,

промисловість якого відіграє значну роль у структурі реального сектору економіки регіону. Транспортно-дорожній комплекс в області представлений усіма видами транспорту і включає у себе найкрупніші морські експедиторські торговельні порти, судноплавні компанії, розвинене залізничне та автодорожнє господарство, широку мережу автотранспортних підприємств, аеропортові та аеродромні комплекси, авіакомпанії. Одеський регіон є одним із провідних туристсько-рекреаційних центрів України, що обумовлено в першу чергу особливостями економіко-географічного розташування області, сприятливими природно-кліматичними умовами, наявністю великої кількості пам'яток історії, культури архітектури та містобудування, природних лікувальних ресурсів і морських піщаних пляжів.

6. Оцінено проблеми залучення іноземних інвестицій в Одеський регіон. Організація ефективного управління інвестиційним процесом, який передбачає залучення інвестицій, є ключовим фактором сталого соціально-економічного розвитку територій. Однак не всі регіони країни здатні його організувати. Іноземні інвестиції у досліджуваному регіоні спрямовуються у галузі з високим рівнем рентабельності, у той час як стратегічно пріоритетні галузі залишаються поза увагою інвесторів. Регіонам доводиться самим боротися за «місце під сонцем» і щоб забезпечити свій подальший розвиток, їм необхідно створювати умови для залучення інвестицій.
7. Було обґрунтовано шляхи активізації співробітництва в інвестиційній сфері на рівні Одеського регіону в рамках асоціації України та ЄС. Протягом минулого року у промисловості Одеського регіону тривала реалізація низки інвестиційних проектів: запроваджувались новітні технологічні процеси, модернізація, будівництво та введення в дію нових виробництв. П'ять проектів в сфері економіки, туризму, сільськогосподарського розвитку та культури Одеської області пройшли відбір серед 507 номінантів у 2018 р. і тепер також отримають фінансову допомогу від ЄС. Необхідно і далі напрацьовувати методологію узгодження окремих інвестиційних проектів із середовищем, яким є регіональна соціо-еколого-економічна система. Створення ефективного механізму залучення та ефективного використання інвестицій дозволяє з урахуванням особливостей трансформації регіональної економіки та регіональних соціально-економічних програм узгоджувати інтереси інвесторів із інтересами і ресурсним потенціалом території. Українцям необхідні наукові доробки для територіального рівня з маркетингу інвестиційного ринку, розробки інвестиційних програм і проведення тендерів. Необхідно розробити системний підхід до вирішення завдань щодо економічної та науково-технічної експертизи окремих проектів, а також завдання розміщення та освоєння інвестицій у регіоні.
8. Запропоновано напрями підвищення інвестиційного потенціалу в умовах реалізації Програми залучення зовнішніх ресурсів та розвитку міжнародної діяльності Одеського регіону в 2018-2020 роках. Прийняття даної Програми обумовлено необхідністю створення цілісної ефективної системи співробітництва з державами та регіонами світу, міжнародними структурами. Вона відкриває нові перспективи для послідовного налагодження

партнерських відносин та забезпечення цілеспрямованого та стабільного виконання регіональної складової загальнонаціонального курсу на інтеграцію у світове співтовариство, формування позитивного міжнародного іміджу Одеського регіону, що має забезпечити створення інформаційного простору, сприятливого розвитку Одеського регіону, а також стимулювання сталого соціально-економічного розвитку територіальних громад області. Програма здійснюється за рахунок цільових коштів обласного бюджету в межах наявного фінансового ресурсу, а також з інших джерел, не заборонених законодавством. Таким чином, вагомий внесок для поліпшення інвестиційної привабливості Одеського регіону буде надано за умови реалізації Програми залучення зовнішніх ресурсів та розвитку міжнародної діяльності Одеського регіону в 2018-2020 роках.

